

KERRI CONNOR

OSTARA

RYTUAŁY, PRZEPISY
I ZAKŁĘCIA
NA RÓWNONOC
WIOSENNĄ

KERRI CONNOR

OSTARA

RYTUAŁY, PRZEPISY
I ZAKŁĘCIA
NA RÓWNONOC
WIOSENNĄ

PRZEŁOŻYŁA
Anna Alochno-Janas

TYTUŁ ORYGINAŁU:

Ostara: Rituals, Recipes & Lore for the Spring Equinox
Llewellyn's Sabbat Essentials # 1

Redaktorka prowadząca: Ewa Pustelnik
Wydawczynie: Agnieszka Fiedorowicz,
Agata Garbowska-Karolczuk, Katarzyna Maśłowska
Redakcja: Anna Strożek
Korekta: Ewa Karczevska, Katarzyna Kusojć
Ilustracje w książce: Mickie Mueller
Projekt okładki: Ewa Popławska
Ilustracja na okładce: © Ewa Popławska
DTP: Maciej Grycz

Ostara: Rituals, Recipes & Lore for the Spring Equinox
Llewellyn's Sabbat Essentials #1

Copyright © 2015 by Kerri Connor
Published by Llewellyn Publications
Woodbury, MN 55125 USA
www.llewellyn.com

Copyright © 2023 for the Polish edition by Wydawnictwo KobiECE
Agnieszka Stankiewicz-Kierus sp.k.
Copyright © for the Polish translation by Anna Alochno-Janias, 2015

Wszelkie prawa do polskiego przekładu i publikacji zastrzeżone. Powielanie i rozpowszechnianie z wykorzystaniem jakiejkolwiek techniki całości bądź fragmentów niniejszego dzieła bez uprzedniego uzyskania pisemnej zgody posiadacza tych praw jest zabronione.

Wydanie IV
Białystok 2023
ISBN 978-83-8321-267-8

Grupa Wydawnictwo KobiECE | www.WydawnictwoKobiECE.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp do serii Sabaty	7
Wybierz się w podróż do wnętrza Koła Czasu	9
Stosunek nowoczesnych pogan do Koła Czasu	14
Stare praktyki	19
Święte miejsca oznaczające zrównanie dnia i nocy	28
Związek święta Ostara z innymi świętami	32
Oddawanie czci wiosennym bóstwom	34
Nowy rok, nowe życie	40
Nowe praktyki	45
Zajęcia sezonowe	52
Zabawa z jajkami	57
Wstań i wyjdź – gdziekolwiek!	61
Pogańskie sposoby celebrowania święta Ostara	64
Zaklęcia i wróżby	71
Zaklęcie na wsparcie w czasie trudnych zmian	74
Zaklęcie na przywrócenie równowagi życiowej	78
Wiosna wisi w powietrzu – zaklęcie miłosne	83
Poświęcanie jajek	86
Oczyszczanie i wróżby związane z jajkiem	87
Oomancja – wróżenie z jajek	89

Floromancja – wróżenie z kwiatów.	90
Dafnomancja – wróżenie z liści laurowych	91
Wiosenny tarot na mające nadejść zmiany	92
Receptury i rękodzieło	95
Przepisy kulinarne związane ze świętem Ostara	97
Rękodzieło	116
Dekorowanie za pomocą kolorów.	130
Modlitwy i wezwania	135
Medytacja dla oceny równowagi życiowej	141
Medytacja na nowy początek	144
Modlitwa do Boga i Bogini o wprowadzenie równowagi życiowej.	147
Modlitwa do Bogini o wsparcie w czasie nowych początków . . .	148
Krótka inwokacja o współpracę z Boginią podczas sabatu Ostara	150
Krótka inwokacja o współpracę z Bogiem podczas sabatu Ostara	150
Składanie ofiar	151
Rytuały świąteczne	153
Rytuał Ostara dla osób praktykujących w pojedynkę	156
Rytuał Ostara dla kowenu albo innej większej grupy	167
Rytuał Ostara dla dwojga	181
Pojęcia związane ze świętem Ostara	193
Polecane lektury	207
Bibliografia	209
Wybrane źródła w języku polskim	213
O autorce	215

KONIEC ZIMY już blisko. Wielu ludzi z ulgą żegna ten trudny czas wypełniony zimmem i ciemnością. Dla wielu z nich zimowe miesiące mogą być nawet źródłem depresji z powodu braku słońca i złej pogody. Wraz z nadejściem wiosny i święta Ostara słońce znowu zaczyna świecić. Pogoda się polepsza i z każdym dniem jest coraz cieplej. Ptaki powracają, kwiaty przebijają się przez resztki zalegającego śniegu, a trawa z powrotem zmienia barwę z wyblakłej i żółto-brązowej na tętniącą życiem zieleń. Podczas gdy w czasie zimy nasze myśli i projekty były uwewnętrznione, teraz nastaje pora na to, aby je uzewewnętrznić i aby rozkwitły w realizacji.

Święto Ostara, zwane także Wiosennym Zrównaniem Dnia i Nocy, przypada zazwyczaj na dzień 20 marca na półkuli północnej (wrzesień na półkuli południowej), a jego znakiem rozpoznawczym jest słońce w zenicie, czyli w tym punkcie na sferze niebieskiej, który znajduje się bezpośrednio nad równikiem. Każdego roku czas równonocy przesuwają się o sześć godzin, dzięki czemu za datę zrównania dnia z nocą uznaje się okres dwu dni między 20 a 21 marca. Ostara to początek kalendarzowej wiosny na półkuli północnej niezależnie od tego, czy mieszkasz w rejonie, który jest ciepły przez okrągły rok,

czy też na terenie, gdzie w tych dniach ziemię nadal pokrywa warstwa śniegu.

Z uwagi na to, że do wyznaczenia precyzyjnej daty równonocy trzeba zastosować skomplikowaną formułę matematyczną, większość ludzi jest zadowolona z faktu, że może w tym celu posłużyć się almanachem, sprawdzić w kalendarzu albo też wyszukać w internecie właściwy dzień, a nawet chwilę, kiedy ma to nastąpić.

Chociaż uważa się, że zrównanie dnia i nocy oznacza moment, w którym dzień i noc trwają tak samo długo (dosłowne znaczenie brzmi: „równa noc” – łacińskie słowo *aequus* oznacza „równy”, *nox* oznacza „noc”), nie jest to do końca prawda. Wszystko zależy od miejsca, w którym mieszkasz. Ci, którzy mieszkają bliżej równika, nadal zauważają więcej światła słonecznego niż ciemności, jednak ci, którzy znajdują się dalej od niego, będą widzieć mniej światła słonecznego; a jest to fakt często niedostrzegany, kiedy ludzie mówią o tej samej długości dnia i nocy. Dlatego najważniejszą kwestią w zjawisku równonocy nie jest tak naprawdę długość trwania dnia czy nocy, ale właśnie ta chwila, kiedy słońce osiąga zenit. A zdarzenie to ma miejsce na całym świecie w tym samym czasie. Kiedy słońce znajduje się w zenicie, to tak po prostu się dzieje. Istnieje tylko jeden określony moment w tym konkretnym dniu, kiedy słońce tworzy idealną linię prostą z równikiem, bez względu na to, czy znajdujesz się w Ameryce, czy w Australii. To czas, w którym nastaje wiosna, a światło dnia zaczyna triumfować nad ciemnością nocy.

Po święcie Yule, z powodu nachylenia osi ziemskiej, światło słoneczne przesuwa się dalej na północ i dzięki temu ludzie

na półkuli północnej mają coraz dłuższe dni. W czasie święta Ostara długości dnia i nocy są niemal równe, słońce rośnie w siłę, a od tego momentu dni stają się dłuższe. Dzięki większej ilości światła i ciepła promieni słonecznych, które są wysyłane pod pewnym specyficznym kątem, Ziemia powoli budzi się do życia – począwszy od roślin zaczynających kiełkować spod powierzchni gruntu, przez drzewa wypuszczające zawiązki liści i kwiaty wystrzeliwujące z pąków aż po zwierzęta, które wychodzą ze stanu hibernacji albo zaczynają swój okres godowy. Nastaje czas odrodzenia i odnowienia. Cykl życia rozpoczyna się od nowa.

W święcie Ostara nie chodzi tylko o kurczątka i króliczki ani nawet o boginię Eostre, od której imienia ten dzień wzięł swoją nazwę. Jeśli powiemy, że Eostre to bogini wiosny, płodności i świtu, to znaczy, że jeszcze niewiele o niej wiemy. Badania dowodzą, że pierwsza wzmianka o bogini Eostre pojawiła się w VIII wieku, a jej autorem był nortumbryjski* mnich Beda**, który napisał o niej w 725 roku n.e. w swoim dziele zatytułowanym *De temporum ratione (Obliczenia czasu)* (Hutton, 180–181). Według Bedy w czasie „Ēosturmōnap [odpowiednik kwietnia] poganie oddawali cześć Eostre poprzez biesiady, zanim jeszcze zaczęło istnieć chrześcijańskie święto Wielkanocy”. Nazwa „Wielkanoc” pochodzi albo od imienia bogini Eostre, albo od nazwy miesiąca Ēosturmōnap, który z kolei uważa się za protoindoeuropejski rdzeń dla słów „świecić” oraz „świt”.

* Nortumbria – średniowieczne królestwo anglosaskie leżące na terenach obecnej Anglii i Szkocji.

** Chodzi o anglosaskiego benedyktyna, zwanego Beda Czcigodny (672–735), i jego traktat o chronologii.

Ronald Hutton w swojej książce *Stations of the Sun: A History of the Ritual Year in Britain** (*Pozycje słońca. Historia brytyjskiego roku obrzędowego*) pisze następująco:

Tego rodzaju interpretacja wskazuje, że Beda raczej przyznał, że jest to jego własna teoria, a nie ogólnie przyjęty lub udowodniony fakt, który rzeczywiście miał miejsce. Pewna liczba niemieckich uczonych z XIX i początku XX wieku podaje w wątpliwość użyteczność tej teorii, jednak bez wystarczających dowodów, żeby móc ją obalić. Niemniej z tej dyskusji wyłaniają się dwa istotne fakty. Pierwszy z nich mówi o tym, że warianty nazwy podane w dziele Bedy były szeroko rozpowszechnione wśród ludzi posługujących się językami z grupy germańskiej jeszcze za jego czasów lub krótko po jego śmierci – tak oto chrześcijańskie święto znane było pod nazwą „Ostarstuophra” w Main Valley w VIII i IX wieku. Drugi fakt jest taki, że anglosaskie słowo „eastre”, oznaczające zarówno święto, jak i wiosenną porę roku, związane jest z grupą słów pochodzących z różnych języków indoeuropejskich, które oznaczają świt, ale także boginie personifikujące poranek, takie jak: grecka Eos, rzymska Aurora czy hinduska Uszas (s. 180).

Ale pozostaje pytanie, dlaczego nie ma żadnej informacji o tejże bogini sprzed wspomnianej daty. Jedni uczeni zgadzają się z tezą Huttona, zaś inni nie. Niektórzy utrzymują, że Eostre była boginią celtycką, inni natomiast, że niemiecką, jednak nadal

* Roland Hutton (angielski historyk, ur. 1953), *The Stations of the Sun: A History of the Ritual Year in Britain*, Oxford University Press, Oxford 1996.

w sferze dyskusji pozostaje kwestia, czy bogini ta w ogóle kiedykolwiek istniała albo czy była czczona w taki sposób, o jakim niedawno nam powiedziano. Rzeczywiście niewiele wiemy o tym, jak oddawano jej cześć – poza wzmianką o ucztach. Podczas gdy z większością bogów i bogiń wiąże się wiele mitów i opowieści, to nie można tego samego powiedzieć o bogini Eostre.

Odnaleziono jak dotąd tylko jedną współczesną historię dotyczącą Eostre (ale inną niż ta mówiąca o tym, że od jej imienia pochodzi angielska nazwa Świąt Wielkanocnych). Według tej opowieści pewnego zimowego dnia bogini znalazła bezbronnego, zranionego ptaszka, który był już umierający. Aby uratować mu życie, Eostre zamieniła go w zająca, ale przemiana nie dokonała się w pełni. Mimo że ptaszek wyglądał jak zając, to wciąż mógł znosić jajka. Zajączek ozdobił zniesione przez siebie jaja, a potem podarował je bogini w podziękowaniu za ocalenie mu życia. Ot i cała opowieść. Ale czy wiecie, skąd ona pochodzi?

Historia ta wywodzi się z ukraińskiej bajki ludowej, która wyjaśnia, skąd się wzięły pisanki, czyli pięknie zdobione jajka. Eric A. Kimmel powtórzył potem tę opowieść, nadając jej tytuł *The Bird's Gift (Ptasi podarunek)*. Wersja bajki z udziałem Eostre po raz pierwszy została opublikowana przez Sarah Ban Breathnach w jej książce *Mrs. Sharp's Traditions (Tradycje pani Sharp)*. Stamtąd opowieść ta rozpowszechniła się, częściowo dzięki internetowi, a wędrowkę zakończyła w dziecięcym czasopiśmie „Cricket” pod tytułem *The Coming of Eostre (Nadejście Eostre)* (Dickman, 16).

Adrian Bott podaje następującą sekwencję zdarzeń ukazujących związek bogini Eostre z zającami oraz pokazuje, w jaki sposób narodziło się to, co wiele osób uważa za tradycję:

725 r. n.e.: Beda podaje wzmiankę o Eostre; nie łączy jej z zajęciami.

1835: Grimm w swojej *Deutsche Mythologie* (*Mitologia niemiecka*) pisze o święcie Ostara; nie łączy Eostre z zajęciami.

1874: Adolf Holtzmann stwierdza: „prawdopodobnie zajęć był świętym zwierzęciem w czasie Ostara”.

1883: K.A. Oberle również twierdzi, że: „zajęć najprawdopodobniej był uświęconym zwierzęciem podczas obchodów Ostara”.

1890: Charles Isaac Elton twierdzi, że zwyczaje wielkanocne praktykowane w takich miejscach w Anglii jak Hare-Pie Bank czy Harecrop Leys prawdopodobnie były związane z czcią oddawaną bogini Eostre.

1892: Charles J. Billson nawiązuje do tezy Oberlego o związkach zajęć ze świętem Ostara, uważając ją raczej za wniosek końcowy niż za sprawę do dyskusji.

1944: John Lanyard stwierdza, że: „anglosaska bogini Wielkanocy rzeczywiście wydaje się mieć związek z zajęciami”.

1976: Christina Hole stwierdza, że: „Zajęć był świętym stworzeniem Eastre (albo Eostre), saksońskiej bogini wiosny i świtu” (Bott).

To Gerald Gardner był tym, który tworząc religię wicca, zebrał zwyczaje z różnych tradycji i wynalazł siedem sabałów, potem dodał je do Wiosennego Zrównania Dnia i Nocy, a w końcu wszystkie osiem świąt rozmieścił tak, aby dzieliło je średnio sześć tygodni.

Zdaniem autorki strony HecatesCauldron.org:

Trzeba zdać sobie sprawę, że w udokumentowanych źródłach historycznych nie ma mowy o tym, aby jakkolwiek grupa pogan praktykowała wszystkie osiem sabatów. Nie ma także dowodu na to, że poganie świętowali Wiosenne Zrównanie Dnia i Nocy. Właściwie owa Równonoc Wiosenna, którą Gardner nazywa Ostara, to germańska nazwa na ówczesną Boginię Wiosny. Święto Ostara obchodzono w czwartym miesiącu roku, czyli w kwietniu – zdaniem angielskiego skryby Bedy Czcigodnego, piszącego w VII w. n.e. Ponad tysiąc lat później bogini ta była nadal czczona na terenach germańskich, gdzie jej imieniem określano także miesiąc, którego była patronką – kwiecień. Zatem nie reprezentowała ona marca wraz z jego Wiosennym Zrównaniem Dnia i Nocy.

Przypuszczenie, że Ostara to w swej istocie starożytne święto mające starożytną boginię, może nie być prawdą, ale w jakiś sposób znalazło swoje miejsce w historii najnowszej.

Philip Shaw tak pisze w swojej książce *Pagan Goddesses in the Early Germanic World (Boginie pogańskie we wczesnych dziejach ludów germańskich)*:

Teoria o tym, że Eostre jest boginią wiosny, stała się zaskakująco popularna, mimo że brak jest prawdziwie przekonujących dowodów na jej poparcie. Zarówno sceptycy, jak i zwolennicy nawiązują do niej jako do bogini wiosny, a to prowadzi do pewnych niedorzecznych sytuacji. Takich na

przykład jak ta, kiedy Knobloch (1959: 31–34) podważa istnienie Eostre, powołując się na brak silnych etymologicznych źródeł na jej związku z wiosną. To jednak nie jest żaden argument – Knobloch zrećnie prezentuje słabość domniemanego związku z wiosną, ale związek ten jest mimo wszystko jedyną interpretacją uczonych na temat imienia Eostre (55).

Mimo że wciąż nie mamy żadnego przekonującego dowodu na istnienie bogini Eostre, nie oznacza to, że nie możesz jej czcić jako symbolu wiosny, jeśli tylko masz taką potrzebę. Wszelkie wartości, które ta bogini sobą reprezentuje, pozostają nadal w mocy – niezależnie od tego, czy historycy znajdą świadectwa potwierdzające jej istnienie, czy też nie.

ŚWIĘTE MIEJSCA OZNACZAJĄCE ZRÓWNANIE DNIA I NOCY

Powszechnie uważa się, że starożytni Irlandczycy (poprzedzający Celtów i druidów) świętowali przesilenia i równonocę. Spora część dowodów pochodzi z megalitycznych kamiennych kopców budowanych na terenie całej Irlandii. Chociaż wielu ludzi wierzy, że owe kopce i kręgi budowali druidzi, to testy naukowe i profesjonalne metody datowania dowiodły, że zabytki te są znacznie starsze. Mimo że druidzi mogli rzeczywiście wykorzystywać te miejsca do celów rytualnych albo innego rodzaju praktyk, to jednak nie byli oni odpowiedzialni za ich stworzenie. Pewna grupa kopców umiejscowiona w Loughcrew zawiera korytarz z grobowcem, który jest tak skonstruowany, że ostatni

kamień jest oświetlany przez promienie słoneczne w czasie Równonocy Wiosennej. Kamień ten posiada symbole astronomiczne, które są w pełni widoczne dzięki światłu słońca (Megalityczna Irlandia). Chociaż może to być po prostu pewien rodzaj skomplikowanego prehistorycznego kalendarza, to jednak symbole astronomiczne dają do zrozumienia, że w istocie jego znaczenie było o wiele większe niż tylko wskazanie jednego dnia w roku.

Majowie obchodzili święto Wiosennego Zrównania Dnia i Nocy przez ponad tysiąc lat. Kiedy słońce zachodzi nad rytualną piramidą El Castillo w Meksyku, tworzy iluzję znaną jako „Powrót Słonecznego Węża”. Promienie słoneczne układają się w coś na kształt ogromnego węża pełzającego w dół po schodach piramidy. W ten właśnie sposób Majowie składali hołd, aby uczcić powrót boga słońca (Atlas Obscura).

W Vermont kamienna struktura włączona w amfiteatralną misę, zwana „Calendar One” (Kalendarz), posiada oznaczenia w miejscach, gdzie wschodzi słońce w dniach Przesilenia Letniego oraz Równonocy Wiosennej i Jesiennej. Chociaż nie wiemy na pewno, jacy ludzie zbudowali Calendar One, to jednak są teorie, które autorstwo tej budowli przypisują rodowitym Amerykanom, i to pomimo faktu, że część inskrypcji odnalezionych na kamieniach zapisano za pomocą irlandzkiego pisma ogamicznego* (Angel). Czy to możliwe, aby Celtowie w pewnym okresie podróżowali do Ameryki Północnej – i to jeszcze przed naszą erą?

W mieście Salem w stanie New Hampshire na terenie Mystery Hill znajduje się tzw. Amerykańskie Stonehenge liczące

* Pismo ogamiczne to rodzaj alfabetu używanego w językach celtyckich. Składa się z kresek rysowanych prostopadle albo skośnie i umieszczanych na osi.

4 tysiące lat. Panuje przekonanie, że zostało ono zbudowane przez nieznaną bliżej europejskich koczowników albo rodowitych Amerykanów. Budowla składa się z pięciu stojących kamieni oraz jednego, który wskazuje wschód i zachód słońca w czasie obu równonocy, i stanowi zarazem precyzyjny kalendarz astronomiczny dla innych świąt. W miejscu tym odkryto kilka różnych starodawnych języków, co może wskazywać na to, że stanowisko to było wykorzystywane lub odwiedzane przez kilka różnych grup ludzi (Goudsward).

Fajada Butte* w Narodowym Historycznym Parku Kultury Chaco w północno-zachodnim Nowym Meksyku składa się z kamiennych płyt, które w czasie przesilen i równonocy rzucają cień na spiralne petroglify** umieszczone na ścianie klifu. Stojąca na wysokości 95 metrów i mierząca 230 metrów długości rampa o zagadkowym przeznaczeniu uważana jest za miejsce, które było wyjątkowo istotne dla ceremoniałów odprawianych przez plemię Chacoan (Sofaer i Sinclair).

Angkor Wat w Kambodży została pierwotnie zbudowana jako kompleks hinduskich świątyń w początkach XII wieku. O poranku w dniu Wiosennego Zrównania Dnia i Nocy słońce wspina się po ścianie środkowej świątyni, gdzie będzie krótko odpoczywać na samym szczycie iglicy budynku (Van de Bogart).

Mnajdra*** na Malcie pochodzi sprzed około 5 tysięcy lat. Jest uważana za jeden z najstarszych na świecie kalendarzy

* Jest to budowla przypominająca strome wzgórze opasane pierścieniami.

** Petroglify to prehistoryczne rysunki wyryte w skałach, najczęściej pochodzące z ery neolitu.

*** Maltański zabytek z okresu megalitu; widnieje na liście światowego dziedzictwa UNESCO.

słonecznych wskazujących przesilenia i równonocę. W czasie Wiosennego Zrównania Dnia i Nocy promienie słoneczne wchodzi do świątyni i oświetlają główną oś (Dziedzictwo Malty).

Fernacre Stone Circle (Kamienny Krąg Fernacre) w Kornwalii zlokalizowany jest na zboczu otoczonym przez wzgórza, które bezpośrednio wskazują trzy z czterech stron świata: Brown Willy stoi frontem na wschód, Rough Tor kieruje się prosto na północ, a Garrow Tor – na południe. Rankiem w dniu równonocy Brown Willy wskazuje miejsce, gdzie wszędzie słońce (Archeologiczne Dziedzictwo Kornwalii).

W 2009 roku w miasteczku Clarke County w stanie Wirginia odkryto liczący 12 tysięcy lat Spout Run Paleoindian. Instytut Źródeł Historycznych (Department of Historic Resources) umieścił ten zabytek na liście Virginia Landmarks Register (Rejestr Zabytków Wirginii) w 2011 roku, co pokazuje, że tego rodzaju prehistoryczne miejsca są odkrywane po dziś dzień. W tym paleoindiańskim miejscu przedstawiono zarówno koncentryczne pierścienie, jak i trójkątną formację skalną, które zostały zestrojone z czasem równonocy. Po odkryciu wrytych znaków archeolog Jack Hranicky powiedział: „Ten kształt wygląda jak wycięty ślad dwóch stóp. W Dniu Zrównania Dnia i Nocy słońce powoduje efekt aureoli nad osobą, która stoi na tych śladach” (White).

Wszystkie wspomniane miejsca (i jeszcze wiele innych) wyznaczają pozycję słońca w dniu równonocy. Chyba nigdy nie dowiemy się na pewno, czy były to budowle stworzone celowo jako uduchowione miejsca do odbywania rytuałów o charakterze religijnym, czy też służyły po prostu do odmierzenia

upływającego czasu, tak jak to robią nasze współczesne kalendarze. Jednakże historia pokazuje, że na całym świecie istniały pewne grupy ludzi, którzy świętowali i czcili zjawiska astronomiczne widoczne na niebie. Mimo że to Gerald Gardner zamienił Wiosenne Zrównanie Dnia i Nocy w to, co znamy dzisiaj jako nowoczesne święto Ostara, jasne jest, że przez tysiące lat ludzie nie tylko wiedzieli, że równonoc w ogóle ma miejsce, ale także zdawali sobie sprawę, kiedy się ona wydarza, ponieważ miało to dla nich istotne znaczenie. Niezależnie od tego, czy postrzegali to jako czas równowagi, nowego początku, czy po prostu jako czas sadzenia roślin, przywiązywali wagę do równonocy i zaznaczali porę jej występowania – często w dość wymyślny sposób za pomocą imponujących, skomplikowanych konstrukcji.

ZWIĄZEK ŚWIĘTA OSTARA Z INNYMI ŚWIĘTAMI

Wiele motywów święta Ostara jest blisko związanych z chrześcijańskim świętem Wielkanocy, mimo że nie zawsze przypadają blisko siebie w kalendarzu. Wielkanoc świętujemy w pierwszą niedzielę po pierwszej pełni księżyca, która ma miejsce albo podczas, albo tuż po Równonocy Wiosennej, chyba że owa pełnia przypada w niedzielę, wtedy Wielkanoc obchodzi się tydzień później. Nadal toczą się spory o to, czy Wielkanoc to w rzeczywistości „skradzione” święto Ostara (czy jakiegokolwiek inne święto przedchrześcijańskie związane z uctowaniem podczas równonocy oraz z płodnością), czy też może na odwrót.

*Sięgnij po
więcej!*

www.wydawnictwokobiece.pl

[kobiece](https://www.facebook.com/kobiece)

[wydawnictwo.kobiece](https://www.instagram.com/wydawnictwo.kobiece)